

Nr 249.

Av Herr **Sterne**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående viss ändring i gällande bestämmelser rörande indrivningsavgift och uppbördsprovision vid indrivning av kronoutskylder med flera allmänna avgifter.

Som bekant utgår i indrivningsersättning för resterande krono- och kommunalutskylder med flera avgifter eller sammanskott av menigheter en provision av tre procent. För närvarande utbetalas av detta provisionsbelopp till dem som vanligen få förrätta det egentliga indrivningsarbetet — fjärdingsmän och exekutionsvaktmästare — blott hälften, under det att den andra hälften uppbäres av kronofogdarna. Ifrån denna regel givas endast undantag i de fall, då vissa kronofogdar frivilligt avstått från andel i dylik uppbördsprovision. Emellertid har ovanstående förhållande utgjort en källa till ett ständigt missnöje bland fjärdingsmän och deras vederlikar. I Riksdagen har ock frågan flera gånger varit föremål för behandling, sista gången år 1909, då Andra kammaren tillstyrkte ett förslag om, att ifrågavarande provision skulle oavkortad tillfalla den, som i sista hand verkställer indrivningen. Frågan förföll emellertid på Första kammarens beslut. Fortfarande gör sig därför missnöjet starkt gällande över de nu rådande förhållandena i vad som rör uppbördsprovisionens fördelning, och som bevis härför må anföras följande citat ur en skrivelse från Västra Östergötlands polisförning:

»Man må väl fråga sig, varför kronofogden skall erhålla hälften av uppbördsprovisionen, då hans arbete i detta avseende ju i allmänhet endast består i diariesföring av de till honom ankommande uppbördsärendena och därefter remitterarande till länsman eller fjärdingsman med

order att verkställa indrivningen. I regel brukar ej ens kronofogden debitera den provision, som skall utgå å de restförda beloppen, utan blir detta i allmänhet även fjärdingsmännens sak att verkställa. Såsom exempel på den orättvisa, som under nuvarande förhållanden måste anses drabba fjärdingsman och exekutionsvaktmästare må här anföras: Sedan kronofogden, eller i stad stadsfogden, från någon kommun inom sitt distrikt för indrivning mottagit restlängd å t. ex. kommunalutskylder, är det naturligtvis honom berättigat att, om han så vill, själv indriva de större posterna för att på detta sätt komma i besittning av hela provisionen å dessa poster. Många av de restskyldige, i synnerhet med större belopp, ha kanhända genom glömska kommit på restlängden; kronofogden kan då blott genom en telefonpåstötning eller dylikt få dessa att genast betala.

En dylik gallring kan sedan företagas av länsmännen, om de så behaga, då de i sin ordning erhålla restlängderna, vad därefter återstår är ej ringa, vad mängden beträffar av de restskyldige; tvärtom är antalet i allmänhet stort, men beloppen, och i följd därav även provisionen, äro däremot små samt påförda sådana personer inom distriktet, som alltid hava det svårt att åstadkomma även ett litet belopp, vilket också gör, att de kunna få besökas och krävas flera gånger för samma skatt. Även kan rätt ofta förekomma, att den restskyldige kan erlægga själva skattebeloppet, men ej den därå belöpande indrivningsavgiften, fjärdingsmännen kunna naturligtvis ej neka att mottaga det erbjudna beloppet under erhållet löfte att sedermera få provisionen. I de flesta sådana fall händer det dock, att provisionen aldrig erlägges. Under sådana omständigheter förlorar han ej allenast *sin andel av provisionen* utan han får då även hålla till godo med att betala den på kronofogden belöpande provisionsandelen, I många fall kan också fattigdom stå hindrande i vägen för den skattskyldige, som blott fjärdingsmännen, vilka besöka dem, kunna få tillfälle att se. Sådana orsaker kan ej kronofogden tänka på, provisionen måste erläggas, i annat fall har fjärdingsmannen brutit order och kan därför straffas. Det finns ingen ursäkt, fjärdingsmannen har i dessa fall ingen rättighet blott skyldighet. Ej nog därmed utan fjärdingsmannen, som nästan alltid är ensam med indrivningsarbetet, får hålla till godo med, att vid undersökningar själv skaffa sig biträde och betala detta med egna medel. Ett fattigdomsbevis skall t. ex. utfärdas, som i större samhällen ofta förekommer, då gäller ej fjärdingsmannens intyg ensamt, utan måste det enligt lag vara av två personer underskrivet, och vid alla

sådana tillfällen är ej annan råd än att själv betala för den hjälp, de i och för tjänsten nödgas anskaffa. Det kan också ej så sällan förekomma, att fjärdingsmannen får gå en mil, i större socknar flera mil för att träffa en person; framkommen till målet finns personen ej hemma, denna promenad kan i många fall få upprepas både en och två gånger utan resultat, och av ett sådant arbete kan möjligen inbringas tio öre, av vilka kronofogden skall uppbära hälften. Vi våga ej tro, att i detta finnes någon rättvisa.

Efter anförande av dylika exempel torde det ej vara förmätet av oss att anse, att rättvisa och billighet fordra, det vederbörande fjärdingsmän och deras vederlikar oavkortat erhålla den ersättning i form av stämmoböter eller andra avgifter för underlåten likvid, som enligt lag och författning är medgiven.»

På detta sätt klagar *en* sammanslutning af fjärdingsmän och vederlikar över det rådande systemet, vilket de anse som en orättvisa, och ungefär samma synpunkter framföras från andra delar av landet. Till frågans ytterligare belysning förtjänar även anföras följande synpunkter från justitiekanslärnsämbetet, avgivna i en den 13 januari 1912 dagtecknad skrivelse såsom svar på en förfrågan från en kronolänsman i Östergötlands län angående denna angelägenhet.

»Med anledning av Riksdagens skrivelse den 14 maj 1884 infordrades gemensamt underdånigt utlåtande från statskontoret och kammarrätten. Dylikt utlåtande avgavs den 29 december 1886 däri ämbetsverken anförde bland annat: *Lika med Riksdagen* ansågo ämbetsverken den omständigheten, att kronofogdarne genom stämmoböternas upphävande skulle gå i mistning av den dem vid senaste löneregleringen tillförsäkrade inkomst av dessa böter, icke vara avsevärt, helst denna inkomst varit ringa och förlusten därav motvägdes av en ej obetydlig minskning i göromål. Någon påföljd för underlåtenhet att vid uppboordsstämma betala utskylder borde emellertid finnas bestämd, och torde såsom Riksdagen hemställt och av länsstyrelserna även ifrågasatts, en förändring uti ifrågasatt hänseende lämpligast bära ske genom stämmoböternas utbytande mot en indrivningsavgift, *som helt och hållet tillfölle indrivningsförrättaren.*

Den sedermera i anledning av Riksdagens skrivelse utfärdade Kungl. kungörelsen den 20 maj 1887 överensstämde ordagrant med ett av ämbetsverken i det underdåniga utlåtandet framställt förslag.

Att enligt nämnda kungörelse meningen varit, att indrivningsavgiften skulle *odelad* tillfalla den, som verkställde det egentliga indrivnings-

arbetet, borde således vara uppenbart, men tveksamhet härutinnan måste råda då vid kungörelsens utfärdande — sannolikt av förbiseende — lämnats oförändrat stadgandet i 6 § 4 mom. av stadgan angående fjärdingsmän den 1 juni 1850, som enligt den lydelse, detta författningsrum erhållit genom kungl. kungörelsen den 19 maj 1876, innehöll, att fjärdingman, då hans biträde anlätades för indrivning, bland annat, olikviderade kronouppbördsmedel, skulle äga åtnjuta *hälften* av uppbördsmannens andel i stadgade stämmoböter eller medgiven uppbördsprovision. Tveksamheten har icke minskats därav, att, såsom redan är nämnt, ordalagen i uppbördsreglementena den 10 maj 1895 och den 19 maj 1911 uti ifrågavarande delar hämtats från meranämnda kungl. kungörelsen den 20 maj 1887 under det att, såsom ock här ovan omförmälts, i instruktionen för fjärdingsmännen den 29 sept. 1899 fjärdingsman fortfarande tillagts allenast *hälften* av den uppbördsmannen tillkommande indrivningsavgift och uppbördsprovision.

På grund av vad ovan anförts och då, enligt vad justitiekanslersämbetet inhämtat, författningarna uti ifrågakomna delar tillämpas olika inom rikets fögderier (såsom exempel må anföras, att inom västra fögderiet av Stockholms län, kronofogden icke uppbär någon del av indrivningsavgiften, under det att denna avgift fördelas mellan fjärdingsmän, länsman och kronofogde inom Södertörns fögderi av samma län) har justitiekanslersämbetet ansett sig böra för Kungl. Maj:t annåla vad i detta ärende förekommit till den åtgärd i lagstiftningsväg vartill Kungl. Maj:t må finna omständigheterna föranleda.»

Då de skäl, som av polisföreningen anförts för en sådan förändring av gällande bestämmelser, att de, som utföra det väsentligaste eller sista-handsarbetet vid indrivningen skola åtnjuta indrivningsprovisionen odelad, synes vara av den beskaffenhet, att de förtjäna avseende, kan en förnyad framställan till Riksdagen om en sådan förändring av gällande bestämmelser anses vara väl befogad. Den utredning, som år 1910 verkställdes av Andra kammarens femte tillfälliga utskott jämte Andra kammarens på grund av detta utlåtande fattade beslut, synes ytterligare vara ett kraftigt stöd för denna mening. På grund av det anförda, får jag därför vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte besluta, att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t ville föranstalta om en sådan ändring i gällande bestämmelser

och instruktioner, att indrivningsavgiften och upp-
bördsprovisionen vid indrivning av kronoutskylder,
ävensom av sådana utskylder och avgifter eller sam-
manskott av menigheter, som enligt givna stadganden
skola uppbäras och redovisas av den, som uppbörden
av utskylder till kronan åligger, ävensom vid indriv-
ning av kommunalutskylder, församlingsavgifter till
prästerskapet och vägskattemedel, som ej uppbäres i
samband med kronouppbörden, må oavkortade tillkom-
ma den, som i sista hand verkställer indrivningen.

Stockholm den 4 januari 1913.

Axel Sterne.

I motionen instämmer

Bernhard Eriksson.